

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Prolegomena in logicam - Cod. Ettenheim-Münster 276

[S.l.], [17. Jahrh.]

In 6 Caput

[urn:nbn:de:bsz:31-129925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129925)

Q. 7 A. Quot et quae sint hae proprietates.

R.

ei falsitatem sed oratio n̄ est falsa quia per vel illi oratione vocali et scriptae et aut mentalem, mentalis oratio est veritas quo veritatis et falsitatis n̄ autem quod sed hoc vocalis autem et scripta n̄ suspiciunt veritatem et falsitatem in se tanquam in subiecto quod hic requiritur sed tantum tanquam in signo. dicendum igitur illud est hic contraria proprie dicta quia si illi contraria late sumpta etiam audentia suspiciunt contraria non qualitas proprie intentionem et remissionem quae quadammodo contraria sunt. sicut in potest potest hic exemplum privationis oppositum veritatem nimirum et falsitatem quae est privatio veritatis per falsitatem illi errorem quae est veritas contraria veritati.

Imo.

ob.

R.

Capitulum de quantitate.

Quoniam hoc capitulum primum quidem explicat quantitatis divisiones deinde proprietates idcirco duas quaestiones instituemus prima de quantitate sua et divisione, alteram de proprietatibus.

Quaestio prima

De natura et divisione quantitatis

Art. primus.

Quid sit quantitas et in quo eius essentia consistat.

Def. quant.
C. 1.

Not. 10.

Definitio quantitas est et summa glay eius per se extensum ut autem signat totum potestatem et per se extensum et cum quod sub ipso sunt alia dispositio nota primo quantitate habere diversa predicata primo quod sit mensura aliam aliam seu quod possit alia mensurare et quod sit

Q. A. 1. Possit quantitas et in quo eiq. etia consistat. 106.

mensura gassima sine quad possit mesurari ab alio
zuo quod sit diuisibilis in partes quantas. 4to quod etia
illam nec possint dici aequos vel inaequos. 5to quod sit
extensa seu quad habeat partes extra partes. nota
2do ex Soare) d. 40. magna ee difficultate quomodo
huc extensio sit illga vel quomodo hae partes sint extra
se dnglie yo capi Soare)io statuere possumus extensi
one primo entitativa 2do quantitativa entitativa
in eo consistit ut aliqua res constet pluribus entita
liby ex qby componit sine conuentia et mole ita ut
nulla ex illis entitatib: parti alib: sit alia entitas parti
alis eiusdem compositi hoc modo conigere possumy substa
tiis separata quantitate nam in substa pedis n sit
substa many fieret ut ho possit diuidi etiam in illo
statu in plures entitates a qby componeret ad eaq con
ciperet exple) etia entitatem. extensio uero quantita
tina in eo consistit primo ut una pars compositi n
sit alia 2do ut illae plures partes sint distinctae etia
molem imo ut entitas ipsa sit moles quada etia quas
partes nec pro postulent natly habere diuersu situ sine
in penetrabilitate partiu etia locu. nota 3io extensio
quantitativa enty diu eplie ut uidere ee apud Valentiy
1o mo 4to. d. f. q. 4ta. prima in ordine ad locu ita ut res
quanta habeat partes extra partes in ordine ad locu sine
ut quouis pars quanti respondeat contu parti loci etiam
in ordine ad locu ita ut licet res quanta n habeat par
tes extra partes in ordine ad locu habeat tu partes extra
partes in ordine ad locu v.g. ut humeri existentes in
eadem loco in quo ee caput sint tu extra caput notan.
duo quanto extensione ad locu sine locale eplie) ex
Soare)io loco citato considerari posse primo idem
actu quando partes + factu habent diuersas partes.

Not 2o

extensio
entitativa

quantitativa
finitiva

Not 3o
quantitativa
eplex 10.

2o

Not 4o
extensio ad locu
eplex 10.

Q. A. i.

Quid sit quantitas et in quo eius essentia consistat.

2do.

loci ratio ratio aptitudinis quando partes et facta quodam non respondent diversis partibus loci sed tunc sunt aptitudinem ad hanc actualem et impenetrabilem essentiam in loco. ratio ratio facta et radix ex qua

3°.

conspicitur hanc aptitudinem quod radix in mole et corpore.

Em^o

quia quodam dicitur primo in philosophia 5 meta: c. 18.

ph

q. 2. §. 3. Consistit hic q. 2. Suarez d. 10 §. 4. n. 4. Essentia

quantitatis consistere in extensione non in mensura

activa nec passiva nec indivisibilitate per se illud

est essentia quantitatis quo nihil est prius in quanti-

tate et ex quo reliqua attributa velint ex radice

provenire sed ita se habet extensio quod per se in quo res

et molem impenetrabilem extensa non habet ante se

causam huiusmodi contra vero res ideo dicitur

divisibilis potens mensurari et mensurari itaque

potens dividi quia habet extensionem forte tunc possunt con-

trahi hae opiniones ut l. e. arbitratu Suarez nam po-

luerunt contrarii auctores per mensuram et divisibili-

tatem utriusque non potentiam mensuram et divisionem sed

fundamentum harum potentiarum id est ipsam molem semper

Not.

extensionem inter se et obiectivis: nota quando partes divi-

dit aut definit quantitatem et mensuram aut divisibilita-

tem illa non per essentiam sed per proprietates et per effectus essentiam

Em^o

ph

definire et dividere quantitatem. dicitur ratio exten-

sionem quantitatis non consistere in eo ut partes compositae

sint seipse alia et alia per se quia hanc extensionem non con-

venit solum quantitatem sed etiam extensionem existenti-

nam essentiam pedis separata quantitate adhuc erit

alia ab essentia manus: si enim presente quantitate essentia

essentiam pedis et manus erat diversa etiam absente quan-

titate erit quia quoniam semel est diversa essentiam realis

implyant ut possint fieri una essentiam realis:

Quid sit quantitas et in quo eius esset consistat 107.

ad. nulla dari extensione entitativam sine quantitate
Primo quia alias substantia esset composita ex partibus: integrantibus:
ante adventum quantitatis item haberet partes extra partes
Et dicto nam substantia esset composita et haberet plures partes
entitativas non plures: conglutatas et in mole dixerunt quo
quantitatis extensione et etiam consistere in extensione in
ordine ad totum recte erim Soares et Coyses sic contra
arguant vel extensio in ordine ad totum secundum illas non
consistit ut una pars entitativa non sit altera pars entita-
tiva vel ut una pars quanta non sit altera pars quanta
zuis, enim motus non videtur posse dari sed neutrum potest dici
quod non consistit in dicta extensione probatur in. non potest dici
Primum quia substantia sit plures partes entitativas etiam
sine quantitate quod in hoc non erit ratio quantitatis non
est quod per hoc non distinguitur quantitas a non quantis
videtur enim rebus quae habent plures entitates conveniunt in suo
genere ut una entitas non sit alia substantia enim entitates
non sunt eadem nec qualitatis nec aliorum: dicitur nam ad
gradus caloris ad. non est primum quod hac ratione probatur
sunt extensionis quot substantia. dicitur quod quanto esset.
hac quantitatis consistere non quidem in actuali extensione ad
locum quoniam hoc separari potest ut docet fides nam Chy 40.
minim in sancto sancta eucharistia est totus in tota specie
et totus in qualibet eius parte nec in aptitudine ad
extensionem localem quoniam hoc proprietatis est quantitatis
sed in dicto ex quo emanat hac aptitudo sine in mole quae
ta aptitudo explicatur per hanc aptitudinem ut potest per proximum
effectum huiusmodi est nobis notiore: agit in quantitate
definit ens ex parte sensus est quantitate est ens ex
quo sequitur extensio aptitudinalis in ordine ad locum probatur
conclusio ex sufficienti partium enumeratione in eam non
sunt supra dictorum sit dicitur entia erat hoc moles dicitur entia
Obi primo si deus separaret quantitatem a substantia sua

Ob.

R.

Tomato

Ob. 10.

Q. 1. 17. Quid sit quantitas et in quocumque eam consistat.

Substantia adhuc maneret extensa tantumque spatii occuparet sine quantitate quantum ante in quantitate quo frustra dicitur per quantitates fieri ut substantia possit coexistere loco respondent alii substantia in tali casu confluentia ad unum punctum eo quod partes se se penetrarent in omni quantitas sit causa impenetrabilis ea sublata cessaret impenetrabilitas sed haec responsio necessaria non dicitur licet tales partes se possent penetrare non tamen esse ut se penetrarent sed una quaevis pars posset manere in illo situ quem habuisset ante sub quantitate sed quo in soare l. c. n. 25. dicto antecedens adhuc esset extensa et haberet partes extra partes entitatis ne univocis quantitativae negat scilicet si antea quantitas substantia adhuc occuparet tantum spatium quanta ante et diversas partes spatii occuparet per diversas entitates per caput superius et pedes inferius in duabus tamen conditionibus prima est quod tota illa substantia esset impenetrabilis ab alia substantia etiam quantitate. Etiam est quod partibus eiusdem substantiae non repugnaret esse in eadem parte spatii non dico quod necessarium est in eadem parte spatii possibile enim est tales partes ex se mensuras in antiqua dispositione sed dico non repugnaturum illis esse in eadem parte spatii posse esse ab alio quo agitate dicitur ad unum punctum et redire ad spatium quod partibus quantis repugnat. Ob. 2. 10. per rarefactionem et condensationem substantia extenditur in ordine ad locum quo esse situm extensionis localis non est ratio extensivis quantitativae sed dicto antecedens rarefactio et densatio extendunt substantiam determinando quantitatem locum dando impenetrabilitatem negat nam quantitas ex se quasi est in determinata ad tantum vel tantum spatium sicut etiam in determinata est ad hanc vel illam figuram determinationem autem est maior vel minor rem anglicum tunc autem per quoniam

Ob. 3.

R.

Q. 742. Vt. linea superficies corpus sit per quantitatis 108.

fitas a rarefactione vel densatione determinatione
autem eadem configuratione ad locum a figura.

Articulus 2us.

Una linea, superficies, corpus, sit
species quantitatis.

Dicendum primo ut eorum linea superficiem corpus esse
tres distinctas quantitatis probat quod habent diversas distinas
contra hentes linea enim est longitudo sine latitudine sur-
ficies latitudo sine profunditate corpus est quantitas ut
profunditate. dicendum tunc istas tres species esse infimas
probat vel enim punctum ducit ab uno loco in alium et
hic fit linea vel ducit linea versus latus et fit sup-
ficies vel superficies denegat quod deorsum et fit corpus
si autem est alius modus ducendi punctum linea superficiem
quod sunt tantum tres species. Obi primo lineam et sup-
ficiem non esse entia completa quod non possunt esse per quantitatis
probat antecedens quod sunt principia et partes aliquam compositi
et unius per se. linea enim ordinat ad compositionem superficiem
haec enim etiam includit longitudinem superficiem ad compositio-
nem corporis haec enim includit etiam longitudinem et lati-
tudinem et negat antecedens ad prolem 42 in distinctione
linea et superficies ordinant ad corpus per se et per positivam
inclinationem negat, posset enim deus creare linea et haec
posset ita existere et esse totum quoddam eodem modo
superficiem unde signum est quod per se non ordinant ad compositio-
nem aliter ordinant non repugnant concedit sed huius non
sufficit ad ens incompletum. Quis punctum ideo est ens
incompletum quod est per se copula linea sed linea etiam est
per se copula superficiem et superficies corporis quod erunt
incompleta sed linea est copula superficiem quatenus est ex-
pressa secundum longitudinem negat quatenus sit adiuncta
negatione latitudinis unum eodem modo superficies

Em p.
p. batio.

Em q.
p. bar

Ob. p.

De.

Ob.

De.

91. 42. Ut linea superficies congg fiat spes quantitatis

nec copula corporis eam latitudine sed etiam adian-
tam negatione p fundamentis unde linea quatenus h. nega-
tione latitudinis et superficies p fundatis sunt in com-
pleta respu eius uny hnt negatione quatenus auty

Ob. 7. *Ob.* Edo superficies essentialy respicit lin-
eam cum illa essentialy includat qd et linea hnt aliquo
respu essentialy ad superficies p hnt consequentia qd
quod essentialy aliqua rem includit requirit aliqd
in illa re p quod illa res referat ad illud composi-
tu quod essentialy rem illa postulat & isto antea

respu superficies essentialy respicit linea tanquam particulam
quam formam negat tanquam in obliquo et malit. wpa-
lantem et quodaz. p supposita concedit qd etia linea in-
cludit essentialy respu distinguit quatenus linea con-
cipit tanquam copula significat concedit quatenus etia
se ipse et etia longitudine negat qd etia negat
consequentiam ad ptem qd sufficere in infra ratio hnt
responsionis confonant. ex eo quod hnt essentialy includat
aut, aut autem etia se abstractit ab hnt superficies in

Ob. 7. *Ob.* pta
auti in diffna ut hnt ex auti p se componat. *Ob.* pta
linea physica hnt parte rei semp e conuicta superficies qd
a parte rei semp erit essentialy incompleta qd isto con-
sequentiam erit incompleta quatenus e copula hntat quon-
teny dicit longitudine qd est ipse concipi ad finiri sine
ordine ad superficies negat.

Aut. 7. *Aut.* 7. *Aut.* 7.
Vnde motus, tempus, locus fiat spes
quantitatis.

Respondet negative, ptes conclusionis pntal ex cog.

Art. 12. numerus sit p se spes quantitatis. 109.

milionem scientia motus temporis loci & ubi in physica
comedig ager. Ant. Abus.

Utrum numerus sit p se spes
quantitatis.

Numerus si nity ab Euclide l. 7. multitudo constans
pluribus unitatibus. ad questionem p negative, in Folge:
S. meta: c 13. q. 4. probat quod non sit p se in g dito et
e unum p se numerus n e unum qd p se go probat. m. colle.
ctio plurium unitatum diuisam n fit unum ad p se nisi illa
collectio e unio ponat aliqd in ipsis partibus vel illas
continuando inter se vel intendendo aut nisi una pars
sit forma alterius nihil horum fit in numero go post
nonnulli priores unitates habere se instar materiae ultima
instar formae sed contra e primo si ultima unitas
eet forma reliquarum semper deberet eet forma in
illo numero et eet diffina illig quem compositi numeri
sed hoc n fit go n e forma probat. p qd quod semel e
forma rei n d finit eet forma rei manente illa re
probat. m. ga p mutari opo unitatum e q ante fuit uliu
ma pmi primo loco e sic mutabilis forma rei in materiam
eiusdem rei sio unitas eet forma eet conuenire rei ante
operatione illig sed unitas n conuenit numero nisi p ope
ratione illig go probat. m. na si sint tres lapides positi
in angulis zanguli nullus e p se erit ulliquis consequet
nec forma nisi d signet p ratione go pley eet forma
et recipi in materia composito sed huc unitas numeri
n recipit in materia uidelicet in pcedentibus unitatibus
go n e forma probat. m. uel illa unitas e in singulis
partibus et hoc non ga una esse n p e realia multa
realia uel e in eibz simul et hoc n ga tu partes realit
sunt plures etiam unitas haec debet e diuisa quod
fieri n p e. primo a contraria sententi a Tales
p hoc cupite et S. meta: c 13. diuisi quantitatis

offio nume,
ei

+ conclusio

do po.

Ue: numerus & se fit spes quantitates. 140

alios numerus & negando. n. q. numerus e multa
extra realia et multa unita ad rda parte &
in distinctione etia seue et ee unum & se negum
num saltem p accidens comedit ad stule & in dis
tinctione n daty seia t ente. quod p accidens se
tit ad seiam comedit quod p accidens se fit ad subu
negaty p accidens subit illis quod e predicabile acciden
talis & subo p accidens seue illis in stule. l. c.
quod p se n considerat a seia seue go e seia n
habere pota illa p se n considerat a seia sed
tantu ex accidenti quod ad rda ptem rda
partis & indistincte e unum qd simpliciter sine & se
negaty rda qd saltem id e rda collectione fit
unitate et nec plurim et pauciorum nego comedit
ob. ultimo unita ponunt in p ditis et t hnt tantu
unitatem rda go in numeris possit e unum quid
p ratione poterit e spes quantitates & dudo
contendens unita hnt unitate rda abstra.
Ita ab individuis q hnt unitate realem con
cedit ab individuis q tantu hnt unitatem rda
sint numerus negaty. Queres hic utru nire
nity numerus in rebz in quantis v.g. Angelis
& in rebz n quantis reperiri possit nire
ten transcendentalen sed non p documentate
sine quantitate distincta numerus enim lau
tus patet quom quantitas distincta et n plus
exigit quaz multas unitates quantitas autem
distincta supponit multas unitates quantas.

B.

Ob. 4.

7.

8.

Q. 4. 5. Ut: oratio sit vera spes quantitatis..

Sol: sty.

Ut enim oratio sit vera spes
quantitatis.

ni orae hinc
respetting.

20.

30.

¶ an foret o 4i sz. Fori. lo. c. q. 5. nec
gatione nam in oratione zia reperitur primi
quod sit sonus yda, articulat, constant, plu.
tily, syllabis et uobly eto quod includat mo.
za et duratione in pronuncando. zio quod ex
moribus istis fit pes metricus sed pp nihil in
zu et quantitas qd pbat. m. ya ut sonus e pti
net ad qualitatem ut fit duratione ad quatu
sine ad duratione ut vero pes e pti net utru
ad duratione qa pedes sunt ex parua vel magna

oratio e qua
tibus discreta.

Ob. 10

12.

duratione in pronuncando quamq; syllaba, eto
oratio n' e unit qd in fit quantitas discreta,
Obijci pt primo. Atles hic etot eius ratio quod men
surat, syllaba longa vel breui quantu e oratio
mensuratq; syllaba longa et breui qd Atles hic ex
plicare eoz opinione n' suam, ad ratione respondet,
quod mensurat, syllaba longa vel breui e quantu p se
negat e quantu discretu et idem in duratione e motu
concedit atq; ex his colligit series huius qditi nam zru eoz
antiquoru summu geny e quantitas et diuidit in continuy
et discretam. continua e huius partes cui termino cogu
lant, ut due partes linee puncto. discreta e unis partes
nullo cui termino cogulant, ut ternarius. discreta diui
dit in orationem et numeru. continua in tempus et
motu, zru nos autem summu geny e quantitas

discreta
continua qd?

discreta qd?

discreta
discreta

q. 8. Quot et quae sint proprietates quantitas. 111

continua spēs prima et infima sunt linea, superficies, corpus.

Quaestio de proprietatibus quantitatis

Ant: unicus.

Quot et quae sint proprietates quantitatis.

Tres assignat quantitatis proprietates prima e non habet ^{tres proprietates} re contrarium, quia nulla datur quantitas opposita alteri ^{quantitatis la} quantitati, postquam non sit inesse aliam quae magis distet et quae altera expellat eam eandem partem subti.

Ob: primo inter quae et ad quae e contrarius motus illa sunt contraria ad quantitates e contrarius motus quae sunt sibi contrariae pbat. m. augmentatio et diminutio sibi ad quantitates sibi illi motus sunt contrarii quae sibi primo negando M quia aliquo sufficit ut termini sint disparati et minus ad terminus. Illas contrariis se habeat, nam si Bilinga eam laungam et inde redea Bilinga termini erunt disparati motus autem contrarii sibi 2do negando minorem quae possit dici augmentatio et diminutione et e contrarius motus sibi privativos videt enim diminutio e tui privatio augmentatio nam diminutio n e accipitio alium quae n aderat sibi amibis illis quae aderat.

Ob: 2do magni et parvi multu et parvu sunt contraria sibi huc sunt quantitates quae sibi et sibi. negando m. e multu e relativa magni enim dicitur magni n absolute sibi respu aliumq minoris nam si absolute aliqd magni e e manet e magni in quocumq compararet quod falsu e nam idem mens respu unius e magni respu alterius parvus.

Ob: 3do parvi et levitas e gravitas e leuitas sunt contraria sibi huc eadem sunt quanta quae sibi negando m.

Ob: 1o

Re

Ob: 2o

Re

Ob: 3o

Re

Q. f. Quot et quae sint proprietates quantitatis.

Et a proprietate unius enim qualitatis. Et a proprietate non superesse
magis et minus quae intensio et remissio sunt in eadem par-
te subiecti sui in quantitate hoc non potest fieri in una parte quan-
titalis excludat aliam partem. Quia proprietate est ratio quae

tertiam proprietatem res diuisas aquas vel inaequales probat hanc proprietatem
etiam. Quia si eorum conveniat quantitati etiam modo nota

Not.

in non esse proportionem ut res actu sunt aquae vel inaequales
etiam quantitatem nam si tunc esset unum tunc esset alius
qualis praevidit ergo haec proprietate tunc est definitio equita-
tis vel inaequalitatis.

Ob. 4.

Et duo calores esse aquos in extensione etiam duos
esse aequos in mensura, quia duos motus aquos
in duratione quo non convenit haec proprietate soli quanti-

Et.

tati quia per aequitatem vel inaequitatem non illis quamcumque
convenientiam vel inconvenientiam in entitate vel per-
fectione haec enim reperitur in omnibus partibus nam duo motus
sunt aquos in intersectione substantiali hoc est angelis in
aequalis sed illis convenientiam vel inconvenientiam
duarum extensionum quarum partes simul existant et
unite in quo si duarum extensionum excluduntur primo
aequalis etiam intensio et gravitalem etiam aequa etiam
duratione permanentem quia non durant per partes extra
partes in vero si quarum partes simul existunt ex-
cludit duratio successiva si est in motu et tempore
in si unite excludit aequalitas duorum numerorum eorum
non partes diuisae sunt.

In Caput 7 de relatione.

In priori huius capituli partes applicat tales rela-
tione ex aliorum sententia in posteriori ex sua non
ex solis mente tribus questionibus relatione agitur